

OLGU

Kleptomanide olağan sosyal işlevsellikteki bozulma: Bir olgu sunumu Impairment of usual social functioning in Kleptomania: A case report

Abdullah Akpınar, Cafer Çağrı Korucu, Bilal Tanrıtanır

Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri AD, Isparta, Türkiye.

Özet

Kleptomanin yaygınlığı % 0.6 olarak bilinmektedir. Kleptomanin temel özelliği maddi değeri ve kişisel kullanımı için gerekli olmayan nesnelere çalmaya karşı tekrarlayıcı yeter-siz direnç göstermektir. Bu kleptomani olgusunda en son kleptomani davranışı sebebiyle kötü yaşam kalitesi tespit edilmiştir. Kendisi ve aile bireyleri yoğun utanç duygusuyla yaşadıkları semtten uzak başka bir semte taşınmışlardır. Yeni mahallesinde sosyal ilişkiler kurmak istememektedir.

Anahtar Kelimeler: Kleptomani, sosyal işlevsellik, yaşam kalitesi.

Giriş

Kleptomani (patolojik çalma) çalma dürtülerine karşı koyamama, önemsiz veya maddi değeri olmayan nesnelere çalma ile karakterize bir dürtü kontrol bozukluğudur (1). Kleptomani adi hırsızlıktan farklıdır. Adi hırsızlar maddi değer veya bir çıkar için çalarlar veya bu davranışa yönelik niyetleri, planları ve kasıtları vardır (2). Buna karşın hem hırsızlıkta hem de kleptomanide eşyaların izinsiz alınması ile ortaya çıkan bir çalma davranışı gerçekleşmektedir. İzni olmadan eşyası alınan bir kişide oluşan düşünceler hırsızlık eylemidir. Bu olguda kleptomani bozukluğu sebebiyle başkasına ait evden gıda maddeleri alması sonucunda evini ve sosyal çevresini değiştirmek zorunda kalan aile sunulmuştur.

Olgu

Bayan X, 55 yaşında, evli, ilköğretim mezunu, ev hanımıdır. Bayan X; içinde yağ ve makarna olan poşetle birlikte komşunun evinden çıkarken ev sahipleri tarafından görülmüştür. Ailesi ile birlikte böyle bir durumun hastalık olabileceğini duyduklarından dolayı psikiyatri polikliniğine başvurmuştur. İlk izlenim olarak Bayan X'in görüşmeye isteksiz olduğu fark edildi. Şahsın ailesinden alınan ilk bilgilerde kendilerinin maddi değeri olmayan bu gıda maddelerine ihtiyaçlarının olmadığı, bayan X'in niye bunları almış olabileceğini anlayamadıkları, olay sonrasında içine kapandığı ve kimseyle konuşmak istemediği öğrenilmiştir. İlerleyen görüşmelerde Bayan X ile işbirliği kuruldu. Bayan X; gerçekleşen bu olayda çalma eylemi yaptığının sonradan farkına vardığını ifade etti. İlk belirtilerin beş yıl önce başladığı, Bayan X'in kendi evine getirdiği oyuncak bebek, havlu, makarna paketi, kumaş parçaları, çay paketi olduğu saptandı. Halen çalma davranışı ile istek ya da dürtü

Abstract

The prevalence of kleptomania is known as 0.6 percent. The essential feature of kleptomania is a recurrent failure to resist stealing objects not needed for personal use or for monetary value. It has been detected in this case with kleptomania, notably poor quality of life because of the last kleptomania behaviour. She and her family members with a feeling of intense shame and moved to another location away from their neighbourhood. She did not want to social contact in the new neighbourhood.

Keywords: Kleptomania, social functioning, quality of life.

tariflememektedir. Buna karşın kleptomani davranışının tekrarlayabileceği kaygısı yaşamaktadır. Olaya ilişkin suçluluk ve pişmanlık duygusu içindedir. Bu davranışı nasıl yaptığını anlayamadığını, evden dışarı poşetle çıkarken ev sahiplerinin bağırması ile elindeki poşeti ve bulunduğu yeri fark ettiğini belirtmektedir. Geçmişte bu davranışları sebebiyle herhangi bir olumsuz durumla karşı karşıya kalınmadığı ve fark edilmediği saptandı. Bu en son kleptomani davranışı sebebiyle ailenin yoğun utanç ve suçluluk duygusuyla üç yıldır yaşadıkları semt uzak başka bir semte taşınmışlardır. Hem kendisi hem de diğer aile bireyleri eski semtlerinde oturan kızlarının ailesini ziyaret edememektedir. Eski semtlerindeki tanıdıkları ile de karşılaşmak istememektedirler. Yeni taşınmış oldukları semtte de sosyal ilişkiler kurmak istememektedir. Evde vakit geçirmek istemektedir. Yeni semtte kimseyle görüşmek istememektedir. Eski semtte yaşayan kızının çevresi ile ilişkilerinde de gerileme olduğu bildirilmektedir. Olayın emniyete intikal ettirmesi ile adli sürecin başlayacağı ifade edilmektedir. Kleptomaniye ek saptanan Beklenti Anksiyetesi, Depresyon ve Sosyal Kaçınmaları sebebiyle Farmakoterapi ve Psikoterapi başlanmıştır. İzlemindeki üç aylık sürede Fluoksetin 20-40 mg/gün ve kaçınmalarına yönelik davranışçı terapi uygulanmıştır. Beklenti anksiyetesi ve major depresyonu tedaviye cevap vermiştir. Sosyal kaçınmaları azalmıştır.

Tartışma

Kleptomaninin yaşam boyu sıklığının % 0.6 olduğu bilinmektedir (3). Kleptomani önemli yaşamsal sonuçlara sebep olabilmektedir (2-5). Bu vakada kleptomaniye ait çalma istek ve duygusunun sürekli olmadığı, beş yıllık öyküsünde az sayıda çalma eylemi olduğu, buna karşın son çalma

eyleminde fark edildiği ve sonucunda önemli sonuçlara yol açtığı saptanmıştır. Kleptomanide çalma davranışı arttıkça algılanan streste artma olduğu bildirilmiştir (6, 7). Bu olguda birey halen bir çalma davranışı ile ilişkili istek ya da dürtü hissetmediği halde kleptomani davranışının tekrarlayabilmesi olasılığı ile beklenti kaygısı yaşamaktadır. Kleptomani'de yapmak istemediği bir davranışı kontrol edememe sebebiyle utanç ve suçluluk duygularının yaşandığı bildirilmiştir (6). Bu kişilerde hırsızlık dahi yaptığının farkına varmama ya da dissosiatif belirtiler saptanmıştır (2, 8). Bu olguda kişi bu davranışı nasıl yaptığını anlayamadığını, evden dışarı poşetle çıkarken ev sahiplerinin bağırması ile elindeki poşeti ve bulunduğu yeri fark ettiğini; bu olay sonucunda kendisinin ve ailesinin mahçup olduklarını ve suçluluk, utanç duyguları yaşadıkları bildirilmiştir.

Sağlıklı kontrol grubu ile kıyaslandığında Kleptomani'si olan bireylerin önemli derecede daha kötü bir yaşam kalitesine sahip oldukları saptanmıştır (9). Bu olguda da üç yıldır yaşadıkları mahalleden uzak başka bir mahalleye taşınmışlardır. Aynı mahallede oturan kızını ve torunlarını ziyaret etmemektedirler. Yeni taşınmış oldukları mahallede sosyal ilişkiler kurmak istememektedir. Evde vakit geçirmek istemektedir. Eski mahallesinde yaşayan kızının çevre ilişkilerinde gerileme olduğu bildirilmiştir. Kleptomani sebebiyle ortaya çıkan davranış sonucunda kendisi, eşi, çocuklarının yaşam kalitesi etkilenmiştir. Kleptomanide bireyler davranışın duygusal sonuçlarına ek olarak yasal güçlükleriyle de karşılaşmaktadırlar (4, 5). Bu olguda olayın ev sahibi tarafından emniyete intikal ettirilmesi ile adli sürecin başlayacağı ifade edilmektedir. Kleptomanide; yüksek oranda psikiyatrik bozukluk, kötü yaşam kalitesi, sosyal mesleki işlevsellikte bozukluk, yasal yaptırımlar görülmektedir (10).

Sonuç

Sonuç olarak kleptomanik bozukluğa sahip kişinin hem kendisi hem de ailesi sosyal yaptırımlar ile karşı karşıya kalabilmektedir. Kleptomani doğası gereği ortaya çıkan çalma davranışı sebebiyle önemli bir halk sağlığı sorunu olabilmektedir. Toplumun, kişinin kendisinin, ailesinin, çevresinin, kleptomani hakkında bilgilendirilmesi gereklidir. Hırsızlık olgularında; maddi değeri olmayan ve tipik olmayan diğer hırsızlık vakalarında kleptomani akla gelmesi bozukluğun saptanması ve sosyal işlevsellik açısından önem arz etmektedir. Kleptomanili bireylerin saptanarak izlem ve tedavisinin yapılması tekrar ortaya çıkan çalma davranışlarını azaltmış olacaktır.

Kaynaklar

1. Köroğlu E. Amerikan Psikiyatri Birliği: Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Ruhsal Elkitabı, 1st ed. Ankara: Hekimler Yayın Birliği; 2001.
2. Çalıyurt O. Kleptomani. Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics 2009; 2: 46-56.
3. Goldman MJ. Kleptomania: making sense of the nonsensical. Am J Psychiatry 1991; 148: 986-996.
4. Grant EJ, Kim SW. Temperament and early environmental influences in kleptomania. Comprehensive Psychiatry 2002; 43: 223-228.
5. Mc Elroy SL, Hudson JA, Pope HG. Kleptomania: clinical characteristics and associated psychopathology. Psychol Med. 1991; 21: 93-108.
6. Sarasalo E, Bergman B, Toth J. Personality traits and psychiatric and somatic morbidity among kleptomaniacs. Acta Psychiatr Scand 1996; 94: 358-364.
7. Grant JE, Kim SW. Clinical characteristics and associated psychopathology of 22 patients with kleptomania Compr Psychiatry 2002; 43: 378-384.
8. Grant EJ, Kim SW. Perceived stress in kleptomania. Psychiatr Q. 2003; 74: 251-258.
9. Grant JE. Dissociative symptoms in kleptomania. Psychol Rep. 2004; 94: 77-82.
10. Grant JE, Kim SW. Quality of life in kleptomania and pathological gambling. Compr Psychiatry 2005; 46: 34-37.